

Dalarö förr och nu

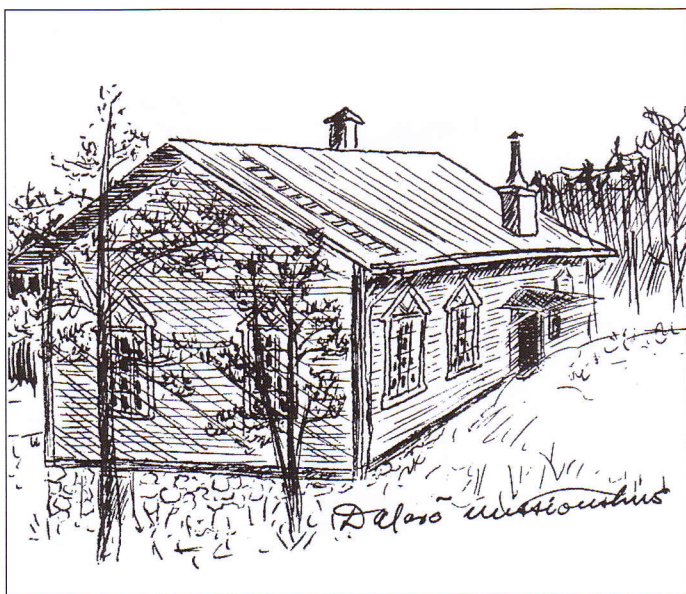
Missionshuset på Dalarö

Den 20 februari 1886 köper lotsänkan Clara Matilda Österberg en tomt av Patron Anders Petter Berg. Tomten får beteckning 131D och låg i hörnet av Idunstigen/Karlavägen, nuvarande adress (Vasavägen/Karlavägen). Clara betalade 600 kronor och en årlig avgäld av en kubikfot korn för ägan.

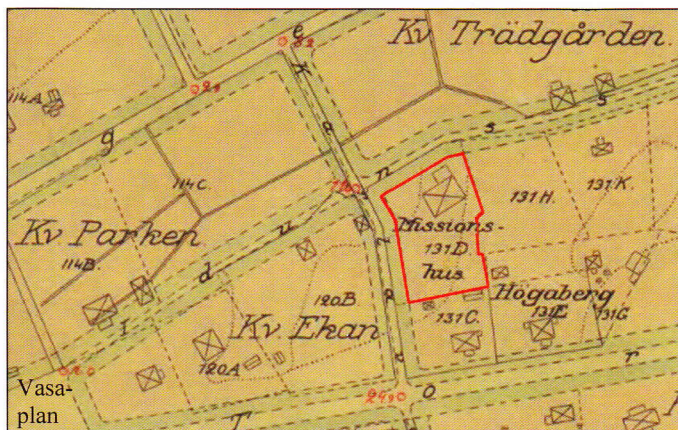
När Clara köper tomten bor hon på en tomt vid Fiskarhamnen bredvid Tullhuset. Efter köpet bor hon kvar på det stället. Några veckor senare skänker hon den nyinköpta tomten till den nybildade "Dalarö missionsförening" som grundades 1 mars 1886. Clara bor kvar på tomten vid Fiskarhamnen ända till sin död 1925. Clara blev 83 år gammal.

Den 1 april 1886 beslutade föreningen att bygga ett missionshus. Till byggmästare utsågs Amandus Ohldén och till grundläggare K. J. Karlsson. En månad senare påbörjas bygget av huset i slutningen på tomten. Det var ett 15 m långt och 9 m brett hus i ett plan med stengrund och försett med plåttak. Utöver predikolokalen så fanns i husets östra del en lägenhet om tre rum och kök, där en trädgårdsmästare Kollberg med fru och tre söner hyrde. Kollberg var med i Missionsförbundet och fru Kollberg spelade orgel. Medlemmarna var Dalaröbor, de flesta äldre, lotsar, tullare och hantverkare.

Kostnaden för huset blir omkring 2 500 kronor.

En skiss av Dalarö missionshus som det såg ut när det stod färdigt. Huset sett från syd.

Här på kartan från 1911 finns huset på tomt 131D. Tomten var belägen i hörnet Vasavägen/Karlavägen. Dåtida adressen var Idunstigen 12.

Amandus Ohldén

Två månader senare, maj 1886, beslutar missionsförsamlingarna i Dalarö och Västerhaninge att tillsammans kalla K. J. Johansson till predikant.

I april 1887 ansluter sig Dalarö missionsförsamling till Svenska Missionsförbundet.

I april 1897 kom en ung predikant Emil Sjöberg till Dalarö. Antalet medlemmar var då 65 st. Till januari följande år hade Emil Sjöberg utarbetat ett omfattande stadgeförlag som antogs. En särskild församlingsordning utarbetades där församlingen fick namnet "Dalarö fria församling".

Församlingsföreståndarens och krets-föreståndarnas uppgifter reglerades. I Dalarö missionsförsamling ingick fyra kretsar Sandemar, Wäsby, Gälö och Kvarnön.

Till predikant avskildes vid bildandet, mars 1886, medlemmen Amandus Ohldén att offentligt föreläsa, besöka sjuka och utdela skrifter. Han var son till timmermannen Olof Ohldén. Familjen bodde på tomt 131C alldeles intill missionshuset. Se kartan ovanför.

Ett vykort med missionshuset från början av 1900-talet. Huset sett från sydväst.

slutet av 1899 lämnade 17 medlemmar Dalaröförsamlingen för att bilda en ny församling.

Det var Gålö och Wäsby's medlemmar som lämnade för att de sällan kunde komma till Dalarö för att höra evangelium.

Årsberättelser från åren före 1910 visar att det bedrevs en omfattande mötes- och predikoverksamhet i församlingen. Predikan hölls varje sön- och helgdag samt 2 gånger i veckan.

Församlingen bedrev under några år en stor söndagsskola som 1899 hade 61 elever som samlats i missionshuset 33 gånger. För undervisningen svarade fem lärare. Söndagsskolan hade också haft besök av missionärer. För åren 1905 och 1909 redovisas 40 barn. Söndagsskolan tycks ha upphört 1911.

Församlingen minskade i takt med att äldre medlemmar dog eller att medlemmar flyttade från Dalarö. Tillskottet av nya medlemmar upphörde nästan helt. År 1913 fanns det endast 27 medlemmar.

Predikantfrågan var ett ständigt återkommande problem. De predikanter som kom stannade bara en kort tid och ofta anställdes de bara för sommarmånaderna. De fick då bo hyresfritt i missionshuset under sommaren mot att de predikade.

Tidningsklipp från 1891-02-19

Dalarö missionsförening höll söndagen den 1 febr. sitt 5:te årsmöte. Till föreståndare efter K. J. Johansson, som undanbad sig återval, valde föreningen husegaren K. W. Ellström och A. G. Eriksson, Wäsby. Af revisionsberättelsen framgick att föreningens inkomster under verksamhetsåret uppgått till 1,759:21 och utgifterna till 1,676:75. Inom föreningen har kärlekens och fridens ande varit rådande, meddelar oss en mötesdeltagare.

Anställning av sommarpredikanter hängde samman med att under sommartid besöktes mötena av sommargäster, främst äldre tjänarinnor.

Under åren 1923 – 1925 anställdes Helmer Prozth i församlingen. Han tog initiativ till bildande av juniorföreningen 1925, som under några år samlade ungdomar.

1931 kallades dåvarande studeranden vid Svenska Missionsförbundets teologiska seminarium Helge Fredriksson till Dalarö. Fredrikssons anställning finansierades av en missionsvän från Stockholm som lovat att av egna medel svara för en predikant på Dalarö och i Österhaninge. Fredriksson arbetade i församlingen under en femårsperiod till 1936.

Under de åren aktiverades till en del arbetet bland ungdomar. Juniorföreningen tycks ha haft en viss verksamhet fram till 1939.

I början på 1950-talet var Dalarö missionsförsamling så gott som utplånad. År 1952 redovisas endast tre medlemmar och då lades verksamheten ned.

När Dalarö kyrka på sextioalet målades om invändigt, hyrdes Missionshuset till gudstjänstlokal under några veckor.

Sista åren innan byggnaden revs, användes den till ungdomsverksamhet, då ungdomarna fick lära sig bygga optimistjollar.

1959 övergår ägandet av fastigheten till Svenska Missionsförbundet, som 1965 säljer fastigheten till Österhaninge Kommun. Kommunen river missionshuset och låter tomtmarken bli grönområde. Än idag finns rester kvar av en gammal stenmur där missionshuset låg.

Tillkomsten av Dalarö missionsförsamling kan delvis ses som ett utflöde från Värmland där väckelse rörelsen börjat långt tidigare.

Flera av de personer som var med och bildade församlingen var inflyttade från Värmland.

Från Värmland kom timmermannen Olof Ohldén som tillsammans med ett par av sina söner fanns med vid starten och snickaren Alfred Rydell.

Text: Anders Bengtsson och Klas Rosberg

Källor: Information från Bo Tilliander.

Boken "Himmelska lador och jordiska tempel".

Skriften "Väckelserörelsens historia i Haninge".

Kyrkoarkiv, tidningsklipp och porträttarkiv.